

ДЕТСКА ГРАДИНА „КОКИЧЕ“

5550, с. Дойренци, общ. Ловеч, обл. Ловеч, ул. П. Евтимий №7, email: dg_kokiche_d@abv.bg

Утвърдил:
Василена Бочева

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ДЕТСКА ГРАДИНА „КОКИЧЕ“ ЗА УЧЕБНАТА 2023-2024 ГОДИНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ:

Настоящият документ е разработен на основата на разработения механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование от МОН с участието на представители на Министерството на труда и социалната политика.

Въвеждането на общ механизъм се налага от разбирането, че реален напредък в справяне с насилието и тормоза може да бъде постигнат само при прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници в образователния процес.

Документът се състои от две основни части – алгоритъм за прилагането на Механизма и приложения. В първата част се разясняват понятията „насилие“ и „тормоз“, разликата между тях, видовете поведение, които те включват, както и белезите, по които да бъдат разпознати. Тази част е информативна и с нея трябва да бъдат запознати всички служители в детската градина.

Във втората част на документа се разглеждат задължителните елементи на цялостната политика за сигурна образователна среда – превенция и интервенция, в случай на насилие и тормоз. Разясняват се дейностите по превенция и интервенция, които се осъществяват на равнище детска градина и на равнище група, включването на родителите като неизменен участник, както и се очертават основните ресурси, които детската градина и съответно Министерство на образованието и науката трябва да осигурят, за да може ефективно да се предотвратява насилието.

Приложенията към основния документ дават практически насоки за това как да се прави изследване и оценка на актуалната ситуация, как да се осъществяват дейностите на ниво група, как да се подаде сигнал към други служби или услуги при възникване на по-сериозни ситуации с оглед на причинената вреда и последиците за живота и здравето на децата.

II. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ:

1. *Цел:* Настоящият механизъм има за цел да очертае рамките на противодействие на тормоза и насилието, който да подпомогне детската градина в усилията за справяне с тези явления. Да се обмислят стратегии за ангажиране на учителския екип в дейности, които ще ги подкрепят за създаване на общо разбиране за тормоза и насилието.

2. *Задачи на механизма:*

- ❖ Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза и насилието в детската градина.
- ❖ Да се усвоят уменията, необходими при изготвянето на план за действие.
- ❖ Разработване и прилагане на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и насилието и създаване на по-сигурна образователна среда.

III. ИЗМЕРЕНИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА:

Насилието между деца в детската градина обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведение както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват.

Какво е насилие?

В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие”, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето.

“Насилие” над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна или социална среда.

“Физическо насилие” е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.

“Психическо насилие” са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

“Сексуално насилие” е използването на дете за сексуално задоволяване. Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на Световна здравна организация е “участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото”.

“Пренебрегване” е неуспехът на родителя, настойника или попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

Насилието може да бъде от възрастен към дете, между деца или от дете към възрастен.

Какво е тормоз?

Тормозът е специфичен вид насилие сред децата и е сред най-неуловимите форми на агресивно поведение и насилие. Но не всеки акт на насилие е тормоз. Тормозът между връстници се разглежда от много автори като групов феномен. Случаите на тормоз се извършват в групова среда, в присъствието на връстници или в отсъствието на възрастни. Професор д-р Дан Олвеус определя тормоза като “повтарящи се във времето негативни действия от страна на едно или повече деца, когато някой умишлено причинява или опитва да причини трвма или дискомфорт на друго дете чрез физически контакт, чрез думи или по друг начин”.

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е много сериозно, оставящо травматични следи действие, защото тормозеният не може да се защити със собствени усилия. Тормозът наспира от само себе си, без външна намеса.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

- злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унижи или изолира;
- повтаря се многократно във времето, а не е еднократен или изолиран акт на насилие.

Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

- ✓ Физически тормоз – блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;
- ✓ Психически тормоз – подмятане, подиграване, закачане, обиди, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на личните вещи, кражба и

хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене, словесни изрази, които имат за цел да унижат и оскърбят детето на база раса, пол, религия, увреждане или друго, с което се подчертава различие от останалите. Когато е в група под формата на изолиране, игнориране, изключване от групови дейности, избягване, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз.

- ✓ Сексуален тормоз – представлява всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, имащо за цел или водещо до накърняване на достойнството на лицето, и по-специално създаване на смуцаваща, враждебна, деградираща, унижителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуализирани прякори или имена, коментари за външността на някой и подигравки със сексуално значение, неподходящо докосване, бележки и надписи със сексуално съдържание, до по-експертни форми на нападение и насилие.
- ✓ Кибернасилие и Кибертормоз – насилие и тормоз, които се осъществяват в дигитална среда чрез дигитални устройства. Включват създаване и разпространение на обидни, заплашителни и подигравателни визуални материали, снимки и текстови съобщения, които уронват достойнството на детето или го унижават.

Разлики между тормоз и закачки или игра между децата:

По-голяма част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

За правилна оценка на ситуацията може да помогне следното:

- Ако децата се закачат, бутат или блъскат или си разменят шеги, като при това се смеят, разменят си ролите или позициите и никое от тях няма видимо доминиращо положение, а околните не им обръщат особено внимание, то най-вероятно става дума за игра.
- Ако едно от децата е видимо напрегнато, не се усмихва, опитва се да се махне, ако ролите не се сменят, а другото дете е в постоянно доминираща позиция и това поведение привлича вниманието на околните, то най-вероятно става дума за тормоз.
- Ако дете към което са отправени подигравките, поиска от другото дете да спре и той или тя не спират да се подиграват, тогава става въпрос за тормоз.
- Ако детето не се чувства добре от закачките и подигравките, тогава поведението може да е тормоз.
- Ако детето, което дразни, продължава да дразни или дразни отново и отново, това е тормоз.
- Ако дразненето е за нещо, което детето не може да промени / височина, носене на очила, тегло и др./ тогава може да е тормоз.
- Ако има други хора наоколо, които наблюдават ситуацията и се окуражават или се присъединяват към ситуацията на подигравки, това е тормоз.
- Ако едното дете в по-силно или по-популярно, по-голямо на възраст или по-властно, това може да е тормоз.

Ако се касае за приятелска игра, учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят. Физическото насилие и тормоз са формите, които

Възрастните най-често забелязват и затова често мерките за справяне обикновено са насочени именно към тях. Психическото насилие и тормоз по-трудно могат да бъдат установени, тъй като не са така видими, а и децата, от своя страна, нямат нагласата да споделят с възрастните за своите преживявания.

Принципи, по които може да се разпознаят насилието и тормозът:

Разпознаването на насилие и тормоз включва следните физически и поведенчески признаци:

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
- неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едносрични отговори;
- безпокойство и крайности в поведението – от агресивност до пасивност;
- лоша представа за себе си – децата смятат, че са заслужили насилието;
- прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;
- влошаване на здравословното състояние;
- нежелание да посещава детската градина;
- агресивно поведение и/или поведението, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
- внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или нивото на развитие на детето;
- бягане и криене;
- загуба на доверие, нежелание за участие в общите занимания в детската градина;
- психосоматични симптоми, като болки в стомаха, главоболие, гадене и др..

Тормозът между деца спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето. Според чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето, всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие е длъжен да сигнализира органите по закрила.

IV. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ:

1. Принципи, ценности, философия:

Политиката за превенция и интервенция на насилието и тормоза се основава на споделени ценности, философия, норми, правила и традиции за участие и взаимодействие на директора, педагогически и непедагогически персонал, родителите, децата в изграждането на сигурна среда.

Основни цели на политиката за превенция и интервенция на насилието са:

- да създаде позитивна култура и климат в детската градина;
- да повиши осведомеността на всички участници в процеса на предучилищното образование, че насилието е неприемливо поведение;
- да разработи система за превенция, която създава условия за превантивна работа с групата и включва децата в образователни дейности, работилници, които да ги запознават с различните форми на насилие и тормоз, да възпитават уважение и толерантност към различията, да развиват чувствителност към границите на другия; етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое не, как да се реагира на неприемливо поведение;
- да създаде система за интервенция като разработи или разясни съществуващи правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз;

- да създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въввлечените в ситуациите на насилие и тормоз;
- да развие устойчива система за изграждане на капацитет у всички участници в образователния процес под формата на обучителни дейности, механизми за сътрудничество с други, външни за детската градина служби, организации или институции, изграждане на ефективна система за дежурства;
- да създава механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.

В допълнение на принципите в системата на предучилищното и училищното образование, цитирани в чл. 3, ал. 2 от ЗПУО, политиката за сигурна образователна среда следва да се базира и на следните специфични принципи:

⚡ Позитивна култура и климат, които:

- приемат различието и разнообразието и се базират на принципите на приобщаващото образование;
- дават възможност за развитие на сигурна среда, в която децата открито споделят и обсъждат теми, свързани с насилието;
- насърчават взаимоотношения на уважение сред цялата общност.

⚡ Ефективно лидерство;

⚡ Прилагането на цялостен институционален подход;

⚡ Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците;

⚡ Подкрепа и мотивиране на децата и служителите, в т. ч. информирани, обучение, изграждане на капацитет за справяне с насилието;

⚡ Въвеждане на образователни стратегии и дейности за превенция, които:

- развиват емпатия и уважение сред децата;
- ясно адресират агресивно поведение;
- изграждат нулева толерантност към всички форми на насилие;

⚡ Системност и регулярност при вписване, изясняване и прилагане на мерки и последващи действия на насилие и тормоз;

⚡ Координация и последователни усилия от страна на детската градина за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за изграждане на по-сигурна среда;

⚡ Партньорство с родителите;

⚡ Непрекъсната оценка и проследяване на ефективността на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

За сигурна образователна среда и нулева толерантност към насилие и тормоз са необходими:

- системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;
- подобряване на физическата среда, която не съдържа предпоставка за изява и агресивно поведение и в същото време създава условия за формирането на групата като общност.
- работа с нагласите към ученето, които намаляват съревнователния елемент между децата за сметка на екипната работа и споделяне на проблеми в общността на групата, както и проектно-базирано обучение, включително и изнесени дейности, които дават отлични резултати в тази посока;
- последователни стъпки за разбиране на последиците от насилието и тормоза и мерки за подкрепа на децата за справяне с неприемливото поведение, които не наблягат на наказанието.

Цялостаната политика се реализира на равнище детска градина и на равнище група, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция.

Превенцията на насилие и тормоз включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище група, например създаване на правила на отношения в групата, морално възстановяване на щета, тематични дискусии. Дискусиите са възможност в групата да се поставят за обсъждане въпроси, които вълнуват или смущават децата, като по този начин се създава пространство за мислене и отработване на агресията чрез говорене, разиграване на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне и развиване на нови умения и модели за ненасилствени отношения и поведение.

Интервенциите включват отговора на детската градина при възникнали ситуации на насилие и тормоз. Това са последователни действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на насилие, тормоз и криза и се реализират като отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въввлечено пряко или косвено в ситуацията, като се прилага принципът на най-добрия интерес на детето.

2. Разработване на система от мерки за реализиране на сигурна образователна среда:

2.1. Създаване на координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза. Съветът се ръководи от заместник-директор и включва в състава си учители.

2.2. Оценка на ситуацията:

Оценката и анализирането на ситуацията са от значение за планирането на дейности за изграждане на сигурна образователна среда. Оценката съдържа описание на следното: До колко са запознати заинтересованите страни с темата на насилие и тормоз?, Какви видове и форми на насилие и тормоз има в детската градина? Колко често те се проявяват?, Къде са местата, на които най-често се случват?, Кой са участниците?, Как се е реагирало до момента?, Какво следва да се предприеме, за да бъде реакцията ефективна?

Оценката се организира от ръководството на детската градина и се осъществява от координационния съвет в началото на учебната година. За целта могат да се използват редица инструменти, като специални въпросници, дискусии с участие на цялата общност в детската градина, учители, родители и др.

Резултатите от оценката и наличието на проблем се представят от координационния съвет и се обсъждат на тематичен педагогически съвет, на който участие могат да вземат всички заинтересовани страни. Резултатите могат да се обсъдят и на родителски срещи.

2.3 Изготвяне на план за превенция и интервенция на насилието и тормоза:

Планът за изпълнение се изготвя и реализира от координационния съвет и се утвърждава от директора с продължителност от една учебна година, като се актуализира в началото на всяка учебна година. Планът включва описание на всички дейности по превенция и интервенция на ниво детска градина и ниво група и е индивидуален за детската градина. В плана са очертани срокове и отговорности по изпълнение на дейностите по превенция и интервенция.

2.4. Планиране на дейности по превенция:

дейности по превенция на равнище детска градина:

- Актуализиране на етичния кодекс на общността при детската градина.
- Създаване на единни правила, които да станат част от Правилника за дейността на детската градина. Този процес е от две стъпки:
 - ✓ изработване на правила за поведение и ценности от всяка група;
 - ✓ обобщаване на правилата на ниво детска градина и вписване в Правилника за дейността на детската градина.
- Внасяне на промени в Правилника за дейността на детската градина при необходимост.
- Запознаване на цялата общност в детската градина с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза.
- Подобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз.
- Повишаване на квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в детската градина за превенция и справяне с насилието и тормоза.
- Информиране и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността – съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина.

Дейностите за превенция на ниво група включват:

- Децата и учителите създават правила за поведение на групата.
- Обучителни дейности и работа с групата, в които водеща роля има учителят. При работа на равнище група следва да се прилагат всички форми на групово работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, включително теми от глобалното, гражданското, екологичното, здравното, интеркултурното образование, допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

Теми могат да бъдат:

- ✚ Какво представляват насилието и тормозът, разпознаваме ли ги, как можем и на кого да съобщаваме за случаи на насилие и тормоз?;
- ✚ Правата на децата и отговорностите, които те създават по отношение на околните.
- ✚ Ценностите – какво са, какви могат да бъдат, как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието.
- ✚ Какви са преживяванията на извършителя, последователите, потърпевшия и наблюдателите?
- ✚ Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво правим?; Какво може да направим?
- Използване на подход, ориентиран към децата, на подхода за работа с връстници, осигуряване на условия за участие на децата, които да станат естествените помощници при реализирането на дейностите по превенция.
- Провеждане на тематични родителски срещи.

2.5. Дейности по интервенция:

2.5.1. Дейности по интервенция на ниво детска градина:

Дейностите по интервенция на ниво детска градина задължително се включват в Годишния план за дейността на детската градина и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година; включват:

- *Водене на дневник със случаи и процедури за управление на информацията.*

Дневникът със случаи се създава за целите на анализа и планирането на цялостна политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза. В него се документират единствено ситуацияите, съответстващи на второ и трето ниво според приетата квалификация /Приложение 1/, при които е необходима и намесата на координационния съвет. В Дневника със случаи се описва следната информация: дата, група, участници, вид, насилие и ниво, какво е предприето като действие, подпис на служителя. На базата на вписаните ситуации, координационният съвет извършва анализ и оценка на риска от продължаване на насилието и тормоза. Координационният съвет е отговорен за анализа и разпознаването на деца, които участват и се въвличат в ситуации на насилие и тормоз, без значение дали извършват проявите или са пострадали от насилието. От анализа координационният съвет дава становище за индивидуална работа по случай с дете, което се намира в ситуация на риск по смисъла на Закона за закрила на детето и Закона за предучилищното и училищното образование, предлага мерки и конкретни интервенции, които могат да бъдат индивидуална, групова работа и др. Координационният съвет дава становище и насочва детето към допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете в риск. Дневникът се съхранява при член от координационния съвет, определен от директора на детската градина.

- *Инициране на работа по случай, включително насочване на случая към други служби.*

При случаи от трето ниво, както и по преценка при случаи от второ ниво, незабавно се уведомява Дирекция "Социално подпомагане" – Отдел "Закрила на детето" – ОЗД и/или полицията. Уведомените институции започват проверка на сигнала по реда на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или риск от насилие, и за взаимодействие при кризисна интервенция /Приложение 3: Кой, кога и къде може да подава сигнал за дете в риск, в който следва да се включи представител на детската градина /учител на групата/. Индивидуалната работа по случай с дете се осъществява интегрирано от мултидисциплинарен екип. Всеки служител в детската градина е длъжен при установяване на случай на насилие и тормоз незабавно да уведоми директора на детската градина.

2.5.2. Дейности по интервенция на ниво група – отнасят се до всички ситуации на насилие и тормоз според приетата класификация / Приложение 1/

- Обсъждане между децата и учителя на групата с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения.
- Съвместни действия между учител и външни специалисти – психолог, педагогически съветник. Може да се организират допълнителни ситуации или допълнителни форми на педагогическо взаимодействие с цялата група. За целта би могъл да се покани външен за детската градина специалист.
- Използване на посредник при решаване на конфликта.
- Провеждане на тематична родителска среща.

3. Работа с родители.

Включването на родителите е важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. Съгласно политиката на детската градина родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция и интервенция.

Партньорството с родителите за съдействие по превенция на насилието и тормоза може да се осъществява чрез:

- Провеждане на тематична родителска среща, в която учителите да запознаят родителите с цялостната политика, да им се представят основните моменти в механизма и да се дискутира тяхната готовност да участват.
- Покана към родители, които могат да бъдат включени, като представят своите професии, интереси, така, че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота.
- Дискусии с родителите.
- Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзката между детската градина и други организации и институции.
- Родителското съдействие може да има различни измерения като – родители-специалисти от областта на помагащите професии – социални работници, лекари и др., или други професии, които могат да бъдат полезни и с чиято помощ могат да се реализират политиките в детската градина.
- Родители, изявили желание да бъдат посредници между детската градина и други организации и институции, когато това се налага.

Партньорството с родителите в случаи на интервенция: във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие и тормоз деца да бъдат уведомявани за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията.

Насоки към учителя за разговор с родителите:

- Добре е разговорът да бъде започнат със силните страни на децата и след това да се представи ситуацията. Това ще помогне за свалянето на напрежението още в началото.
 - Добре е останалите родители от групата също да бъдат информирани за ситуацията на предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и negliжирането на другото дете или деца от тяхна страна са недопустими и само ще задълбочат конфликта.
 - Разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се остави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки: от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености – кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Конструктивно е учителят да дава конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и да обсъжда дали това е според възможностите им. По преценка, учителят може да насочи родителите за консултация с педагогически съветник, психолог или с други специалисти при необходимост.
- В случай, че родителите отказват да съдействат или по някакъв начин възпрепятстват действията на детската градина, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

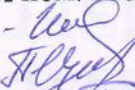
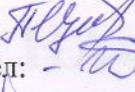
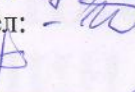

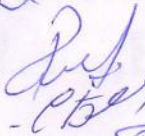
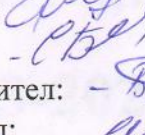
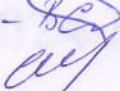
4. Ресурсна обезпеченост.

Ръководството на детската градина осигурява:

- ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза;
- обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в детската градина, а при липса на такива да се обърне към външни за детската градина специалисти, които са обучени за интервенция в ситуации на тормоз;
- информация, материали по темата за насилието и тормоза в детската градина.

Механизмът за противодействие на тормоза и насилието за учебната 2023/2024 година е разработен съгласно заповед № РД 09 - 5906/28.12.2017 г. на Министерът на образованието и науката и чл. 44, ал. 3 от Наредбата за приобщаващото образование. Утвърден със заповед №

Запознати:

1. Павлинка Димитрова – ½ ЗАС и ½ пом. възпитател: -
2. Цветелинка Вълева – ст. учител: -
3. Петя Стоянова – ст. учител: -
4. Ивелина Борисова – детски учител: -
5. Кирил Великов – поддръжка: -
6. Румяна Антова – готвач/ пом. възпитател: -
7. Соня Банчева - готвач/ пом. възпитател: -
8. Венета Стоянова Панчева – гл. счетоводител: -
9. Силвия Дичева Вълчева – пом. възпитател: -